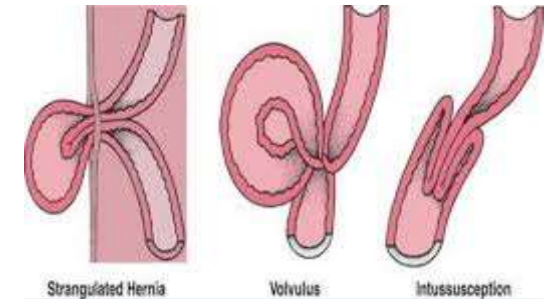

انسداد روده

هنگامی رخ می دهد که غذا یا مدفوع نمی تواند از طریق روده ها حرکت کند. انسداد می تواند کامل و یا جزئی باشد. علل بسیاری وجود دارد. شایع ترین آن چسبندگی، فتق، سرطان و برخی از داروها هستند. انسداد کامل روده یک اورژانس پزشکی است اغلب نیاز به عمل جراحی دارد.

طولانی ترین ارگان بدن، دستگاه گوارش است که از دهان شروع می شود و تا انتهای روده بزرگ ادامه دارد. این مسیر طولانی و پیچ در پیچ، مسیری است که تمام مواد غذایی طی پروسه هضم و جذب و دفع یا همان گوارش طی می کنند.

روده کوچک، روده بزرگ: قسمت اصلی هضم و جذب مواد غذایی در روده کوچک صورت می گیرد و روده بزرگ یا کولون، بیشتر وظیفه جذب آب و آماده کردن مدفوع برای دفع را بر عهده دارد.

انسداد دستگاه گوارش یا روده ها، بعد از دوازدهه در هر جایی از این مسیر می تواند اتفاق بیفتد.

علائم انسداد: شکم، به سرعت بعد از بوجود آمدن انسداد واکنش نشان می دهد. دردهای انقباضی یا دل پیچه های شکم در حوالی ناف، تهوع و استفراغ، درد سر معده و عدم دفع گاز یا مدفوع، از علائم هشدار دهنده یک انسداد هستند.

دردهای شکم در ابتدا به صورت دوره ای هستند، یعنی هر چند دقیقه یکبار اما با کامل شدن انسداد و یا بدتر شدن اوضاع (مثلا پیچیده شدن روده ها) این دردها به شدت زیاد می شوند و به طور دائم وجود خواهند داشت. سر و صدای شکمی زیاد خواهد شد و حالت تهوع و استفراغ بسته به محل انسداد به وجود خواهد آمد. کاهش اشتها، تب، یبوست و دردهای خفیف و گاه و بیگاه شکمی از علائم یک انسداد ناقص است. اما شوک و عدم دفع ادرار نشان دهنده یک انسداد کامل و وضعیت خطرناک اورژانس در یک بیمار است که باید سریعاً در اورژانس درمان شود.

انسداد در روده بزرگ، علائمش دیرتر و به تدریج بوجود می آید و دردهای کرامپی در پایین شکم و زیر ناف وجود خواهند داشت اما اسپاسم های ناشی از انسداد روده بزرگ بیشتر طول خواهند کشید. در هر دو حالت انسداد، بعد از مدتی شکم متورم می شود و حتی ممکن است بتوان توده ای انسدادی را در معاینه شکم لمس کرد.

چه چیز باعث انسداد می شود؟ علت های مختلفی می توانند باعث انسداد روده ها شوند. اما شایع ترین علت در اکثر افراد وجود یک چسبندگی در روده است. چسبندگی ها، اسکارها یا همان محل زخم های ناشی از جراحی قبلی یا جراحاتی هستند که در روده ها به وجود می آیند.

چگونه این گرفتگی ها را می توان تشخیص داد؟ انسداد را می توان از روی علائم بیماری تشخیص داد. تهوع و استفراغ و عدم دفع گاز و مدفوع و دل دردهای شدید مشخصه یک انسداد روده هستند، اگر چه ممکن است در بعضی بیماری های دیگر هم وجود داشته باشند.

روش تشخیص انسداد روده ها به وسیله عکس ساده شکمی و یک آزمایش خون ساده است. سی تی اسکن شکم و سونوگرافی هم به خوبی می توانند وجود توده انسدادی را در شکم تایید کنند. تنقیه بوسیله ماده حاجب و یا خوردن ماده حاجب و تصویر برداری با اشعه ایکس هم در کنار آندوسکوپی و کولونوسکوپی یک روش تشخیص دیگر است. آندوسکوپی و کولونوسکوپی را می توان گاهی همزمان به عنوان یک روش تشخیصی و درمانی به کار برد.

اما در هر حال همه کسانی که برایشان تشخیص انسداد روده ها مطرح می شود، باید به بیمارستان مراجعه کنند. چون به غیر از گرفتگی روده ها، عوارض جانبی خاصی هم وجود دارد که باید در بیمارستان آنها را کنترل کرد. اختلال در آب و الکترولیت های بدن یکی از این عوارض است که باید با سرم درمانی آن را اصلاح کرد. برای درمان گرفتگی روده هم اقدامات زیر را می توان انجام داد.

درمان:

هدف از درمان تصحیح اختلالات فیزیولوژیکی ناشی از انسداد است که شامل استراحت دادن به روده و رفع منبع انسداد است.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

انسداد روده

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده:

فرناز رهنورد - کارشناس ارشد پرستاری

تایید کننده:

دکتر علی محمد بنا ن زاده

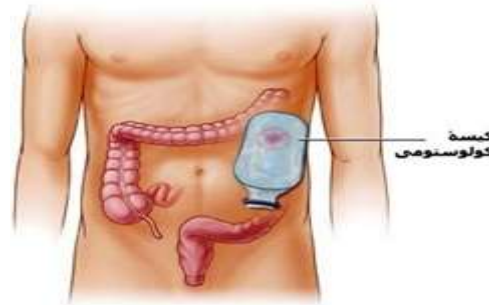
(متخصص جراحی عمومی، فلوشیپ کولورکتال)

منابع:

پرستاری داخلی جراحی برونر سوارث ۲۰۱۸

تابستان ۱۴۰۰

EDU-PT-58/B

آموزش به بیمار

- مراقبت از کولوستومی در بیماران دارای کولوستومی که شامل تعویض به موقع کیسه کولوستومی، شست و شوی ناحیه‌ی استوما جهت پیشگیری از آزدگی پوستی ناشی از کولوستومی می باشد.

- آموزش به بیمار دارای کولوستومی جهت مراقبت از خود
- حمایت از تصویر ذهنی مثبت با تشویق بیمار به بیان احساسات و نگرانی های خود در مورد تغییرات ایجاد شده به وسیله‌ی بیماری

- حمایت عاطفی از بیمار و برقراری آسایش او

- دادن اطلاعات کافی به بیمار و همراهان او درباره‌ی بیماری و روند درمان

- در صورت عدم مشاهده بهبودی در وضعیت بیمار، پرستار باید او را برای انجام جراحی آماده سازد.

- با شناخت زمینه های بوجود آمدن انسداد و توضیح آنها برای بیمار و ارائه یک رژیم غذایی مناسب هم می توان از بوجود آمدن دوباره این بیماری جلوگیری کرد.

اقدامات درمانی باید همزمان با اقدامات تشخیصی انجام شوند. یک لوله بینی معده برای تخلیه محتویات معده برای بیمار گذاشته می شود. مقداری مخدر برای تسکین درد و مقداری داروی ضد تهوع برای جلوگیری از تهوع و استفراغ به بیمار تزریق می شود. در تمام این حالات باید یک جراح بر بالین بیمار حضور داشته باشد چون اغلب درمان های انسدادی به جراحی ختم می شوند.

جراحی لاپاراتومی (باز کردن کامل شکم) یا لاپاراسکوپي (جراحی به وسیله ابراز خارجی و آندوسکوپي) از روشهای اصلی درمان انسداد هستند. در جراحی ها باید علت بوجود آمدن انسداد هم بر طرف شود. چسبندگی، تومور، توده خارجی، سنگ کیسه صفرا و یا قسمت های زخمی و ملتهب روده خارج شوند.

- تجویز مایعات وریدی جهت جایگزینی آب، سدیم، کلر پتاسیم از دست رفته
- آزمون های آزمایشگاهی، رادیولوژی، سی تی اسکن، استفاده از لوله رکتال جهت خروج گاز و ترشحات قسمتهای پایینی روده.

- اما به هر حال درمان معمول جراحی است و نوع جراحی بستگی به علت انسداد دارد و ممکن است کولوستومی موقت یا دائم مورد نیاز باشد.

مشاهده‌ی علایم بهبود: برگشت صداهای روده ای، کاهش نفخ شکم، کاهش درد و حساسیت در لمس شکم و دفع گاز و مدفوع